

PROCEEDINGS

ISHE 2ND INTERNATIONAL
ISLAMIC HERITAGE

2nd International Islamic
Heritage Conference 2017

CONFERENCE 2017

المؤتمر الدولي الثاني للتراث الإسلامي

"STRENGTHENING KNOWLEDGE, EMPOWERING ACHIEVEMENT"

EDITORS

MOHD FAIZAL P. RAMELI
ABDUL QAYUUM ABDUL RAZAK
MUHAMMAD TAUFIK MD SHARIPP
MOHD ZAID MUSTAFAR
MOHD KHAIRUL NIZAM MOHD AZIZ
RAWI NORDIN
S. SALAHUDIN SUYURNO
DZIAUDDIN SHARIF

PROCEEDING OF 2ND INTERNATIONAL ISLAMIC HERITAGE CONFERENCE (ISHEC 2017)

2nd International Islamic
Heritage Conference 2017

2nd International Islamic
Heritage Conference 2017

PROCEEDING OF 2ND INTERNATIONAL ISLAMIC HERITAGE CONFERENCE (ISHEC 2017)

Editors

MOHD FAIZAL P. RAMELI
ABDUL QAYUUM ABDUL RAZAK
MUHAMAD TAUFIK MD SHARIPP

MOHD ZAID MUSTAFAR

MOHD KHAIRUL NIZAM MOHD AZIZ
RAWI NORDIN

S. SALAHUDIN SUYURNO

DZIAUDDIN SHARIF

Academy of Contemporary Islamic Studies (ACIS),
Universiti Teknologi MARA Cawangan Melaka
Alor Gajah • 2017

Cetakan Pertama / *First Printing*, 2017

Hak Cipta / *Copyright* Penerbit ACIS, UiTM Cawangan Melaka

Hak cipta terpelihara. Tiada bahagian daripada terbitan ini boleh diterbitkan semula, disimpan untuk pengeluaran atau ditukarkan ke dalam sebarang bentuk atau dengan sebarang alat juga pun, sama ada dengan cara elektronik, gambar serta rakaman dan sebagainya tanpa kebenaran bertulis daripada ACIS, UiTM Cawangan Melaka terlebih dahulu.

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced or transmitted in any form or by any means, electronic or mechanical, including photocopy, recording, or any information storage and retrieval system, without permission in writing from ACIS, UiTM Cawangan Melaka.

Diterbitkan di Malaysia oleh / *Published in Malaysia by*
AKADEMI PENGAJIAN ISLAM KONTEMPORARI (ACIS),
UNIVERSITI TEKNOLOGI MARA CAWANGAN MELAKA,
JALAN LENDU, 78000 ALOR GAJAH,
MELAKA, MALAYSIA
Tel: +606 558 2303, 2305

Atur huruf oleh / *Typeset by*
ABDUL QAYUUM ABDUL RAZAK, MUHAMAD TAUFIK MD SHARIPP,
MOHD ZAID MUSTAFAR & MOHD KHAIRUL NIZAM MOHD AZIZ
Mel-e: qayyumfpi@yahoo.co.uk

Reka bentuk kulit oleh
Mohd Khairul Nizam Mohd Aziz
Mel-e: nizam@yahoo86@gmail.com

ISBN:

Table of Contents

<i>Foreword</i>	7
<i>Preface</i>	9

HISTORIOGRAPHY AND ISLAMIC THOUGHT

Genre Historiografi Ibn al-Athir <i>Norsaeidah Jamaludin, Abdul Qayyum Abdul Razak, Nor Adina Abdul Kadir & Mariam Farhana Md Nasir ...</i>	3
Kajian Literatur Istilah 'Umr al-Khalidun <i>Abdul Qayyum Abdul Razak & S.Salahudin Suyurno ...</i>	13
Metodologi Penulisan Isu Kenabian menurut Badiuzzaman Said Nursi dalam Kitab <i>Rasail al-Nur</i> <i>Muaz Mohd Noor, S.Salahudin Suyurno, Nor Adina Abdul Kadir, Abdul Qayyum Abdul Razak & Mohd Khairul Nizam Mohd Aziz ...</i>	21
Metodologi Penulisan Syed Qutb dalam Kitab <i>Fi Zilal al-Quran</i> <i>Halipah Hamzah & Noormala Rabu ...</i>	35
Sejarah Pengajian Pondok dan Tokoh Ulama: Kajian di Daerah Besut, Terengganu Darul Iman <i>Mohd Zainodin Mustaffa, Emie Sylviana Mohd Zahid, Nur Farhana Mohd Daud, Mahasin Saja@Mearaj, Mohd Asyadi Redzuan & Mohamad Zaki Razaly ...</i>	47
Mekah Pusat Dunia: Hubungan dengan Brunei <i>Muhammad Hadi Muhammad Melayong ...</i>	55
Peranan Sufi dalam Penyebaran Islam di Nusantara <i>H Sumanta MA & Hajam M.Ag ...</i>	63
Ngaji Kitab bersama Para Kiai Cirebon 'Memaknai Jihad Islam' untuk Meraih Sukma Pancasila <i>Siti Fatimah M.Hum ...</i>	75
Jender dalam Perspektif Nasaruddin Umar <i>H Jamali Sahrodi MA & Amin Maulana ...</i>	101

Madrasah Menggapai Mutu
H Maksum MA ... 117

Pendekatan Kajian Orientalis terhadap Islam: Satu Sorotan Awal
Mohd Farhan Abd Rahman & Muhamad Azrul Azwan ... 125

ZA'BA, Melayu dan Kolonialisme Inggeris
Noor Aziera Mohamad Rohana, Nurul Asma Mazlan, Noraini Abd Muaziz & Ermy Azziaty Rozali ...137

Budaya Berfikir Kritis Islam sebagai Pendekatan dalam Mengukuhkan Jatidiri Masyarakat Melayu Kini
Norafifah Ab Hamid, Nor Azlina Abd Wahab, Norajila Che Man & Siti Nurul Izza Hashim ... 151

Kepentingan Kepercayaan Konsep Ilmu dalam Pembentukan Pandangan Alam
Mahfuzah Mohammed Zabidi & Rohaya Sulaiman... 167

HISTORIOGRAPHY AND ISLAMIC HERITAGE

Penentuan Tarikh Perkahwinan Rasulullah SAW berdasarkan Pengiraan Takwim Hijri terkini
Nur Jannah Ballazi, Hamidah Jalani, Norsaeidah Jamaludin, Sarah Dina Mohd Adnan & Nang Naemah Nik Dahalan ... 180

Konsep Kepimpinan Melayu Islam di Nusantara Menurut Teks *Bustan al-Salatin*
Shah Rul Anuar Nordin ... 188

Prasasti Terengganu: Kepentingannya dalam Sejarah Tamadun Islam Alam Melayu
Nor Adina Abdul Kadir, Nang Naemah Nik Dahalan, Norsaeidah Jamaludin, Abdul Qayyum Abdul Razak & Khairul Nizam Abdul Aziz ... 199

Kelangsungan Budaya Masyarakat Chetti Melaka Era Globalisasi
Siti Nurul Izza Hashim, Norafifah Ab Hamid, Rawi Nordin, Nor Rafedah Mohsan & Muhammad Faiz Mohd Fadzil ... 209

Sejarah dan Implementasi Dekorasi Cina dalam Pembinaan Masjid Terawal di Malaysia
Nor Adina Abdul Kadir, S.Salahudin Suyurno, Sarah Dina Mohd Adnan, Noorfazreen Mohd Aris & Muaz Mohd Noor ... 223

ISLAMIC LITERATURE AND ART

Keindahan Konsep Tauhid dalam Rekabentuk Motif-motif Seni Tradisi Melayu
Shaliza Dasuki, Azahar Harun, Liza Marziana Mohammad Noh, Nur Hasliza Abdullah, Nurkhazilah Idris & Fazlina Mohd Radzi ... 239

Identifying A Lotus Motif Transformation on The Melaka Traditional Mosque's Roof Crown in 1720-1950
Raziq Abdul Samat, Sharifah Shaari, Dona Lowii Madon, Meor Hasmadi Meor Hamzah & Nor Fariza Baharuddin ... 255

Potensi Seni Iluminasi al-Qur'an Mushaf Malaysia
Nik Narimah Nik Abdullah, Mohd Hisham Johari, Ayob Wahid, Zahara Ramli, Muhamad Fauzi Harun, Anith Liyana Amin Nudin & Mohd Amin Mohd Noh... 263

أثر التراث العربي الإسلامي في الرسم الأوروبي الحديث
... شكيبا مصطفى الشرفية & محمود حسين عبد الرحمن ... 281

Notes on the Ibadi Religious Architecture: A Comparative Study of the Mosques in Mزاب, Djerba and Oman
Naima Benkari ... 301

Contemporary Telekung in Malaysia it's Challenges and Realities
Norzaleha Zainun, Jamiaah Abdul Holed & Zolina Mohamad ... 317

The Development of Character Category in Jawi Typography-An Implementation in Typography Course in UiTM
Intan Nur Firdaus Muhammad fuad, Sharifah Raudzah S. Mahadi & Ahmad Khairul Azizi Ahmad ... 333

Art Photography: Ideation and Influences of Islamic Geometric Patterns
Azmil Aswad Che Mat, Aidah Alias & Farihan Zahari ... 345

The Reading of Tajwid in Surah Yaasin for Red-Green Colour Vision Deficiencies
Siti Sarah Adam Wan, Azahar Harun, Nur Hasliza Abdulah & Shaliza Dasuki ... 357

POLITICS AND GOVERNANCE

Peranan Sultan Abu al-Hasan 'Ali al-Marini dalam Kerajaan Banu Marin di Fas, al-Maghrib (1331-1351M)

Mariam Farhana Md Nasir, Sarah Dina Mohd Adnan, Noorfazreen Mohd Aris, Hamidah Jalani & Muhammad Taufik Md Sharipp ... 365

Sejarah Institusi Ketenteraan di Malaysia dan Sumbangan kepada Kelangsungan Ketamadunan
Burhanuddin Jalal, Sayuti Ab Ghani, Amnah Saayah & Redwan Yasin ... 380

Perspektif Kitab Quran terhadap Bidang Pengurusan Rekod
Ahmad Azman Mohamad Ramli, Azmi Ab Rahman, Kasmarini Baharuddin, Mohd Naim Mohd Nasfi, Mohd Ridzuan Ibrahim & Abd Rashid Abd Rahman ... 397

ISLAMIC ECONOMICS AND BUSSINES MANAGEMENT

Etika Pengurusan Sumber Manusia bagi Muslimpreneurs dalam Perniagaan Berskala Kecil
Mohd Faizal P.Rameli, Suhaida Mohd. Amin, Dziauddin Sharif, Norajila Che Man & Noorfazreen Mohd Aris ... 413

Paradigma Tauhid dalam Pelaksanaan Tanggungjawab Sosial Korporat (CSR)
Norajila Che Man, Muhammad Rahimi Osman & Mohd Faizal P.Rameli ... 427

Wasatiyyah sebagai Asas Pembuatan Keputusan Pelabur Muslim
Noor Hasyimah Sulaiman, Wan Noor Hazlina Wan Jusoh, Che Zuina Ismail, Azarudin Awang & Rubiah Abu Bakar ... 445

Penilaian Pakar dalam Model Konseptual Penggunaan Berhierarki Islam
Basri Abd. Ghani & Ahmad Azrin Adnan ... 453

The Need to Work by Educated Muslim Women in Malaysia
Suhaida Mohd. Amin & Mohd Faizal P.Rameli ... 461

The Impact of Macroeconomic Variables on FTSE Bursa Malaysia Emas Shariah Index
Siti Nurulhuda Ibrahim, Zuraini Abdul Hamid, Amirudin Mohd Nor, Fahmi Abdul Rahim & Noraznira Abd Razak ... 469

Multimodal Analysis on Muslimah Cosmetic Billboards
Nor Atifah Mohamad, S. Salahudin Suyurno, Sumarni Maulan & Nazarul Azali Razali ... 489

Determinants of Electronic Commerce Adoption: Case Study Among Small and Medium Enterprise (SME) in Klang Valley

Nur Atiqah Zainuddin, Maymunah Ismail, Nurul Zamratul Asyikin Ahmad, Sharina Sharif, Maz Izuan Mazalan & Mohd Sufian Ab Kadir ... 501

Halal vs Non-Halal Cosmetic: Positioning in Malaysian Market
Azahar Harun, Roszi Naszariah Nasni Naseri, Nur Hazwani, Zolkifly & Mastura Ayob ... 513

Total Quality Management and Halal Certification of Food Product in Malaysia
Rizuwan Abu Karim, Nurazree Mahmud, Helmy Fadlisham Abu Hasan & Juan Rizal Sa'ari ... 519

Pemantauan dan Penguatkuasaan Halal terhadap Produk Makanan Import oleh JAKIM
Mohd Zaid Daud, Mohd Izhar Ariff Mohd Kashim, Nurzahidah Jaafar & Sharifah Fadylawaty Syed Abdullah ... 527

Waqf Development in Malaysia

Elemen Kekal Harta Wakaf: Analisis menurut Fuqaha dan Undang-undang di Malaysia
Che Zuina Ismail, Azarudin Awang, Rubiah Abu Bakar, Noor Hasyimah Sulaiman & Wan Noor Hazlina Wan Jusoh ... 549

Sejarah Universiti al-Azhar sebagai Model Institusi Pendidikan Wakaf Terulung
Mohd. Ali Muhamad Don ... 565

Pembangunan Tanah Wakaf Melalui Inovasi Istibdal
Che Zuina Ismail, Rubiah Abu Bakar, Azarudin Awang, Noor Hasyimah Sulaiman & Wan Noor Hazlina Wan Jusoh ... 575

Pembangunan Wakaf Kesihatan: Model Operasi dan Pengurusan Hospital Waqaf An-Nur (HWAN)
Norizah Mohamed @ Daud, Noorfazreen Mohd Aris, Sharipah Amirah Abas & Noraini Abd Muaziz ... 587

Urus Tadbir Hartanah Wakaf Melaka: Strategi Penambahbaikan oleh Majlis Agama Islam Melaka (MAIM)
Norajila Che Man, Rawi Nordin, Norafifah Ab Hamid & Nor Azlina Abd Wahab ... 601

Aktiviti Pembangunan Saham Wakaf di Johor
Nurfarhana Mohd Daud, Emie Sylviana Mohd Zahid, Mohd Zainodin Mustaffa, Munirah Zakaria & Aflah Isa ... 613

CONTEMPORARY ISSUE OF ZAKAT IN MALAYSIA

Penetapan Had Kifayah Zakat Pelajar di UiTM: Satu Keperluan
Baharuddin Sayin, Azri Bhari, Mohd Afandi Mat Rani & Muhammad Nor Aman Jamaluddin ... 625

Profil Asnaf Zakat di Kalangan Pelajar UiTM Melaka Kampus Bandaraya
Nor Rafedah Mohsan, Dziauddin Sharif, Norafifah Ab Hamid, Siti Nurul Izza, Hashim & Rizuwan Abu Karim ... 635

Pengambilan Hukum Uruf dalam Zakat Emas Perhiasan Negeri-negeri di Utara Malaysia
Noraini Saro & Rawi Nordin ... 643

Aktiviti Pembangunan Spiritual Bagi Asnaf Zakat Fakir dan Miskin di Selangor
Emie Sylviana Mohd Zahid, Mohd Zainodin Mustaffa, Nurfarhana Mohd Daud & Mahasin Saja@Mearaj ... 651

ISLAMIC PHILANTHROPY AND HOSPITALITY

Crowdfunding: A New Phenomenon of Philanthropic Method
Nurzahidah Jaafar, Siti Noorbiah Md Rejab, Sharifah Fadylawaty Syed Abdullah, Mohd Zaid Daud & Mazni Natasha Mohd Nasir ... 675

Corporate Philanthropy as A Corporate Social Responsibility Component: An Islamic Perspective
Wan Noor Hazlina Wan Jusoh, Che Zuina Ismail, Noor Hasyimah Sulaiman & Azarudin Awang ... 687

Travel Patterns of People with Physical Disabilities in Attractions Sector of Selangor's Tourism Industry
Nurul Fatin Nabila Md Nafiah Intan Farhana Abd.Karim, Nurul Zamratul Asyikin Ahmad, Sharina Shariff, Mohd Sufian Ab Kadir & Maz Izuan Mazalan ... 695

MANAGEMENT IN ISLAMIC PERSPECTIVE

Siapakah yang Sayang: Pengurusan Gerontologi Kajian di Rumah Amal Baitul Rahmah, Rawang

Nurzahidah Jaafar, Suliah Mohd Aris, Fadhilah Adibah Ismail, Rafeah Saidon & Sharifah Fadylawaty Syed Abdullah.... 711

An Insight into The Islamic Manufacturing Practices (IMP)

Sharifah Fadylawaty Syed Abdullah, Mohd Zaid Daud, Nurzahidah Jaapar & Thuraya Ahmad ... 723

Shariah Risk Profiling Through Shariah Based Business Modelling: A Rectification Plan for Shariah Audit Finding (SNCR-01) for Company XYZ

Mohd Helmi Ahmad & Najahuddin Lateh ... 737

Qualitative Characteristics Accounting Information of Kariah Mosque: A Concept Paper

Masita Hassan, Salina Abdullah, Rahayu Mohd Sihat & Norlinda Tendot Abu Bakar ... 749

Sulh Approach in The Education Loan's Repayment: The Study on Education Loan of The National Higher Education Fund Corporation (PTPTN)

Dziauddin Sharif, Norajila Che Man, Zainab Mohd Zain, Nasif Sidquee Pauzi & Ahmad Faiz Ahmad Ubaidah ... 757

Assessing Managers' Perception towards Fitness: Examining A Few Procedures and Steps

Saidin Wan Ismail & Norzaidi Mohd. Daud... 765

CONTEMPORARY ISSUES IN ISLAMIC JURISPRUDENCE

Ta'liq Talak: Antara Peruntukan Perundangan dan Amalan di Melaka

Noormala Rabu, Halipah Hamzah, Mohd Fauzi Md Isa & Zainal Fikri Zamzuri ... 791

Dilema Hak Suami Pasca Penceraian: Suatu Penelitian Awal di Malaysia

Mohd Ab Malek Md Shah, Zunaidah Ab Hasan, Sulaiman Mahzan, Marziana Abd Malib, Akmal Adanan & Mohamad Daim Darson ... 799

Penjagaan Akal Menurut Perspektif Islam dalam Konteks Maqasid Syariah

Fadhilah Adibah Ismail, Sharifah Fadylawaty Syed Abdullah, Kamariah Yusoff, Azizah Zakaria & Norsalwati Sabtu ... 809

Maqasid Syariah dalam Pelancongan

Nor Azlina Abd Wahab, Norajila Che Man, Rawi Nordin, Mohamad Shafiei Ayub & Mohd Zaid Mustafar ... 817

Pengurusan Harta Menurut Islam: Analisa Menurut Perspektif Maqasid Syariah
Nor Azlina Abd Wahab, Norajila Che Man, Norafifah Ab Hamid & Rawi Nordin ... 835

علم الفروق الأصولية: منهجية تجديدية في تأليف علم الأصول
(*The Science of Usuli Nuances: a Renewal Method of Writing in Usul al-Fiqh*)
...847 مصطفى بن محمد جبري شمس الدين

The Wisdom of Polygamy in Islam: The Law and Customary Practice in Afghanistan
Nasir Ahmad Yousefi... 865

Pendekatan Fuqaha dalam Memahami Illah Riba bagi Emas dan Perak
Mohd Asyadi Redzuan, Mohamad Zaki Razaly, Mohd Zainodin Mustaffa & Siti Noor Ain Aziz ... 879

CONTEMPORARY ISSUES OF DAKWAH IN MALAYSIA

Konsep Amar Makruf Nahi Mungkar dalam Kerangka Dakwah Islam
Razali Musa, Wan Hishamudin Wan Jusoh, Mohd Shahril Othman, Syed Hadzrullathfi Syed Omar & Mohd Safri Ali ... 889

Pengurusan Akidah di Malaysia Secara Berorganisasi: Satu Tinjauan Awal
Tentang Jalinan antara Institusi Islam Kerajaan Pusat dan Negeri di Malaysia
Sophian Rambli & Engku Ahmad Zaki Engku Alwi ... 895

Toleransi Agama dalam Kehidupan Komuniti Muslim Baharu: Tinjauan dari Aspek Cabaran
Azarudin Awang, Che Zuina Ismail, Azman Che Mat & Rubiah Abu Bakar ... 901

Kartun Bertemakan Dakwah Islamiyah Atas Talian: Interpretasi Dakwah Sarkastik Dan Satira
Fazlina Mohd Radzi & Azahar Harun ... 909

The Correlation Between Salah (Prayers) and Students' Academic Performance
Che Haslina Abdullah, Mahanim Omar, Raja Rosila Raja Berahim, Nur Afiqah Ab Latif & Che Nooryohana Zulkifli... 921

Peranan Laman Facebook dalam Penyampaian Maklumat Pengurusan Pusaka
Mohd Khairy Kamarudin, Mohd Hafizie Suhaimi & Nasrul Hisyam Nor Muhamad... 931

Muslims in South Korea: The Way of Life

*Mahsuri Khalid, Ashirah Fatimah Mohd, Nurauni Aqilah Mohd Khir,
Nur Nabila Mazlan, Nur Farhanah Mahamad Halid & Noraini Jamal... 943*

Kajian Awal Tahap Kesukarelawan di Kalangan Rakyat Johor, Malaysia

*Nik Rozilaini Wan Mohamed, Abdul Rasid Abdul Razzaq, Rohayu Roddin & Nor
Asikin Shaharuddin... 963*

Perubahan Akhlak Saudara Kita Selepas Memeluk Islam di Johor

*Nur Najwa Hanani Abd Rahman, Mohd Farhan Ahmad, Noraishah P Othman,
Siti Fairuz Sujak & Luqmanulhakim Ab Rahman... 969*

Dakwah Melalui Media Sosial: Penerimaan dalam Kalangan
Warga IPD Setiu, Terengganu

*Azman Che Mat, Khairul Azhar Abd. Karim, Azarudin Awang,
Ahmad Fakrulazizi Abu Bakar, Nor Shaifura Musilehat &
Ahmad Zulfadhli Nukman... 987*

ISLAM AND COMMUNICATION

Akhlak Terbina Komunikasi Sempurna

*S.Salahudin Suyurno, Mohammad Taufik Md Sharipp, Mohd Shafie Ayub,
Mohd Zaid Mustafar & Mohd Zin Junoh ... 997*

Aplikasi Syarat Kesahihan Hadith terhadap Model Komunikasi Berkesan

*Muhammad Taufik Md Sharipp, Muhammad Faidz Mohd Fadzil, Mohd Zaid
Mustafar, Mohd Khairul Nizam Mohd Aziz & S Salahudin Suyurno ... 1005*

Komunikasi IntraPersonal dalam Dialog antara Agama:

Pengalaman Saudara Baru

*Azarudin Awang, Che Zuina Ismail, Azman Che Mat, Noor, Hasyimah Sulaiman
& Wan Noor Hazlina Wan Jusoh ... 1015*

Pembangunan dan Pengesahsahihan Instrumen *Manhaj Rabbāniyyah* sebagai
Indikator Komunikator Islam

*Muhammad Taufik Md Sharipp, S Salahudin Suyurno, Mohamad Shafiei Ayub,
Abdul Raf Ridzuan & Mariam Farhana Md Nasir ... 1023*

Media Baharu dan Budaya Popular Islam: Peranan dan Realiti

*Aini Faezah Ramlan, S Salahudin Suyurno, Muhamad Shafie Ayub, Rosilawati
Sultan Mohideen & Abdul Qayyum Abd Razak ... 1031*

Unsur-unsur Takmilah dalam Filem Islam

Mohamad Shafiei Ayub, Muhammad Taufik Md Sharipp, Aini Faezah Ramlan, Abdul Qayyum Abdul Razak, S Salahudin Suyurno & Ahmad Faiz Ahmad Ubaidah ... 1037

ISLAMIC EDUCATION DEVELOPMENT

Gagasan Madrasah Al-Zahra': Penubuhan Universiti Islam di Akhir Kerajaan Turki Uthmani

Mohd Nasir Ayub, Surita Hartini Mat Hassan, Muaz Mohd Noor, Noor Hidayah Kasim & Rafidah Amat ... 1055

Kaedah Hafazan: Suatu Tinjauan Ringkas

Siti Suriyani Sulaiman ... 1071

Pembelajaran Berpusatkan Pelajar dan Pencapaian Pelajar Bahasa Arab

Azman Che Mat, Muhammad Saiful Anuar Yusoff, Azarudin Awang, Ahmad Fakrulazizi Abu Bakar, Nor Shaifura Musilehat & Ahmad Zulfadhli Nukman ... 1087

Perlaksanaan Pendekatan Pembelajaran Berasaskan Permainan Digital bagi Kursus CTU 281: Kesan terhadap Prestasi Akademik dan Motivasi Diri Pelajar Grafik di UiTM Alor Gajah

Ilinadia Jamil, Azahar Harun, Fatrisha Mohamed Yussof, Nor Yus Shahirah Hassan & Fazlina Mohd Radzi ... 1095

Analisis Kerelevanan Kurikulum Kursus Pemikiran dan Tamadun Islam (CTU151) terhadap Pelajar di UiTM

Rubiah Abu Bakar, Che Zuina Ismail, Azarudin Awang & Noor Hasyimah Sulaiman ... 1107

Hadith's Source of Reference Finder Browser Extension

Mohamad Hafiz Khairuddin, Nur Azalizana Ahmad Saru, Mohd Hafifi Mohd Supir, Anwar Farhan Zolkeplay & Mohd Taufik Mishan... 1117

Peranan IPTA dan IPTS dalam Menerapkan Pendidikan al-Quran di dalam Kurikulum sebagai Kursus Teras bagi Semua Pelajar Islam di Malaysia:

Kajian Awal di Beberapa Buah IPT di Malaysia

Nor Ashiqeen Jamaluddin, Raihana Farahiyah Abdul Rahman, Sulaiman Shakib Mohd Noor & Mohd Nazir Kadir... 1127

Hukum Kanun Brunei dan Hukum Kanun Melaka: Suatu Ristaan Sejarah
Haji Dzulkiflee Haji Abdul Latif... 1143

جهود علماء المسلمين في مجال الطب وأثره على الحضارة الإنسانية

1155 ... د. محمد مرسلين محمد إسماعيل

2nd International Islamic
Heritage Conference 2017

Foreword

Bismillahirrahmanirrahim. All praise to Allah SWT. Blessing and Prayers be upon Prophet Muhammad SAW, and also to his family members, kindred's, companions and his followers who adhere faithfully to his teaching.

I would like to express my gratitude for this invitation to write a few words in conjunction of this proceeding. Heartiest congratulations go to the organizers of the 2nd International Islamic Heritage Conference 2017 (2nd IsHeC2017) that was held on 14th – 15th November 2017. Congratulations also to the editors for their efforts in publishing the articles presented at the 2nd IsHeC2017.

Proceeding of 2nd International Islamic Heritage Conference 2017 is a very noble effort as it adds to the corpus of literature on Islamic based research in various disciplines of knowledge. I hope that this proceeding can be a catalyst for the germination and strengthening of Islamic knowledge.

Finally, I wish to extend my sincere appreciation to all parties involved in the publication of this proceeding especially Academy of Contemporary Islamic Studies (ACIS) UiTM Melaka, Center for Islamic Philanthropy and Social Finance (CIPSF), Pusat Jaringan Industri, Komuniti dan Alumni (PJI & A) UiTM Melaka and the authors for their contribution.

DATUK PROF. MADYA SABARIAH MAHAT

Rektor,
Universiti Teknologi MARA Cawangan Melaka,
Alor Gajah, Melaka.

2nd International Islamic
Heritage Conference 2017

Preface

In the name of Allah, the Most Beneficent, the Most Merciful. All praise is due to Allah SWT, the Almighty. We all praise Him, seek His Help, and ask for His Forgiveness. We seek refuge with Him from the evil of our souls, and from our sinful deeds. He whom Allah SWT guides, no one can misguide him, and whoever Allah SWT misguides, no one can guide him. Blessings and prayers upon His Messenger Prophet Muhammad SAW. We would like to express our thorough and sincere gratefulness to Allah the Almighty, who has given us the opportunity to write, edit and complete the *Proceeding of 2nd International Islamic Heritage Conference 2017*.

We wish to extend our appreciation to YBhg. Datuk Associate Professor Sabariah Hj. Mahat, Rector of Universiti Teknologi MARA (UiTM) Cawangan Melaka for her full encouragement in ensuring the success of the 2nd IsHeC2017 and also the publication of this proceeding. Special thanks to YBr. Associate Professor Dr. Shafinar Ismail, Deputy Rector of Research and Industrial Linkage UiTM Cawangan Melaka for her continuous support in 2nd IsHeC2017.

A great deal of appreciation also goes to the Center for Islamic Philanthropy and Islamic Finance (CIPSF), Uni-Charity Society, ACIS UiTM Cawangan Melaka and UiTM Press for their tremendous effort in making the 2nd IsHeC2017 a success.

This proceeding comprises the articles that were presented in 2nd IsHeC2017 which held on 14 hingga 15 November 2017 at Avillion Hotel Melaka.

Hopefully, the *Proceeding of 2nd International Islamic Heritage Conference 2017* will give a clearer view of various contemporary issues in Islamic-based research in this country and the Muslim world as a whole. Finally, we hope that this proceeding may inspire and motivate its readers in initiating attempts and contributions for the sake of Muslim ummah.

MOHD FAIZAL P. RAMELI
ABDUL QAYUUM ABDUL RAZAK
MUHAMAD TAUFIK MD SHARIPP
MOHD ZAID MUSTAFAR
MOHD KHAIRUL NIZAM MOHD AZIZ
RAWI NORDIN
S. SALAHUDIN SUYURNO
DZIAUDDIN SHARIF

Editor

Proceeding of 2nd Islamic Heritage Conference (ISHEC 2017)

2nd International Islamic
Heritage Conference 2017

2nd International Islamic
Heritage Conference 2017

HISTORIOGRAPHY AND ISLAMIC THOUGHT

2nd International Islamic
Heritage Conference 2017

2nd International Islamic
Heritage Conference 2017

SEJARAH PENGAJIAN PONDOK DAN TOKOH ULAMA: KAJIAN DI DAERAH BESUT, TERENGGANU DARUL IMAN

Mohd Zainodin Mustaffa, Emie Sylviana Mohd Zahid,
Nur Farhana Mohd Daud, Mahasin Saja@Mearaj,
Mohd Asyadi Redzuan & Mohamad Zaki Razaly

ABSTRAK

Kedatangan Islam ke Terengganu berkait rapat dengan aktiviti dakwah yang dilakukan oleh pedagang Asia Barat yang menjadikan daerah tersebut sebagai tempat persinggahan antara India ke China. Di samping menjalankan perniagaan, mereka juga berdakwah kerana pada akhir abad ke 13 Masihi, Terengganu telah mempunyai sebuah kerajaan yang berpusat di Kuala Berang. Pada masa itu juga, Terengganu terkenal sebagai sebuah negeri yang maju dengan perkembangan ilmu pengetahuan Islam. Abdullah Munshi yang membuat pelayaran ke Pantai Timur Tanah Melayu pada Zulhijjah-Muharram 1253 H (bersamaan dengan 4 Mac-April 1838 M) dan pernah singgah di Terengganu melaporkan bahawa pada masa tersebut institusi-institusi pengajian di Terengganu kebanyakannya menggunakan kitab-kitab Jawi. Adapun kemasukan Islam dan perkembangan daerah Besut berlaku melalui negeri Kelantan kerana ianya bersempadan dengan negeri tersebut yang telahpun menerima Islam selewat-lewatnya dalam abad ke 12 Masihi. Di samping itu, perkembangan Islam di Besut melalui hasil usaha ulama yang berasal dari Patani. Pada abad ke 19, pengajian pondok berkembang pesat di sana. Oleh kerana adanya tekanan daripada pemerintah Siam yang beragama Buddha, ramai di kalangan penduduknya yang beragama Islam meninggalkan tanah air mereka. Ada yang berpindah ke Tanah Melayu termasuklah golongan pembesar dan ulama. Oleh kerana Besut merupakan antara daerah terdekat, keadaan ini telah membuka peluang kepada ulama itu meneruskan pengajaran agama di Besut. Kedatangan Islam ke daerah Besut juga telah memberi kesan yang besar terhadap budaya dan taraf pendidikan masyarakat setempat. Islam sangat menitik beratkan keilmuan dan pendidikan. Ianya dapat dilihat pada wahyu yang pertama diturunkan oleh Allah yang berkaitan dengan keilmuan dan pendidikan. Penubuhan dan pembinaan pusat pendidikan khususnya institusi pondok telah melahirkan masyarakat yang celik agama dan cerdas minda. Hasilnya lahirlah masyarakat yang berilmu, beriman dan beramal soleh. Matlamat utama pendidikan dan pengajian pondok ialah melahirkan individu yang mengamalkan Islam sebagai cara hidup seharian. Dalam konteks yang luas matlamat pendidikan Islam ialah membentuk tamadun yang berdasarkan kepada tuntutan syarak. Dengan ini ia akan melahirkan sebuah masyarakat yang melaksanakan Islam dalam semua aspek kehidupan.

PENDAHULUAN

Institusi pengajian pondok merupakan sebuah dari cabang-cabang institusi pendidikan Islam yang masih wujud di Nusantara ini khususnya di Semenanjung

Malaysia. Tarikh bermulanya institusi pengajian tersebut tidaklah dapat diketahui dengan tepat cuma difahamkan bahawa institusi tersebut telah mula diperkenalkan serentak dengan kedatangan Islam ke Nusantara ini (Abdullah A.Qari Hj. Salleh, 1968). Sistem ini merupakan lanjutan daripada sistem pengajian yang telah diamalkan di rumah-rumah guru agama, surau dan masjid sejak kedatangan agama Islam ke Semenanjung Malaysia, iaitu pada kurun ke 15 Masihi (Hj. Abdullah Hj. Ishak, 1988).

SEJARAH PENGAJIAN PONDOK

Dalam abad ke 14, orang Islam di Nusantara turut mempraktikkan sistem pendidikan yang diamalkan di negara-negara Timur Tengah. Orang yang bertanggungjawab memperkenalkan majlis-majlis muzakarah tersebut ialah raja Pasai iaitu Sultan Malik al-Zahir. Dalam abad kemudiannya, Samudera muncul sebagai pusat pendidikan Islam, terutama pada zaman kejayaan kerajaan Islam Aceh. Selepas kejatuhan kerajaan Aceh, Patani muncul sebagai pusat pendidikan Islam terbesar di Nusantara ini (Muhammad Uthman Muhammady, 1985). Kemajuannya yang begitu pesat telah memberi kesan yang besar kepada pertumbuhan dan perkembangan sistem pengajian pondok di Semenanjung Malaysia, terutama keadaan inilah negeri Kelantan muncul sebagai juara dalam pendidikan pondok di Semenanjung Malaysia yang mana kemudiannya ia dikenali sebagai 'Serambi Mekah' (Nik Abdul Aziz bin Nik Hassan, 1982).

Sementara di Tanah Melayu, pengajian sistem madrasah ini lebih dikenali dengan panggilan 'pondok'. Sukatan pelajarannya lebih menekankan aspek pengajian agama seperti yang terdapat pada madrasah yang lain. Sebagaimana biasa, pengajian di pondok-pondok di Tanah Melayu dan Patani lebih mementingkan sistem menghafaz hukum fiqh, nahu, al-Quran dan hadis Nabi. Sistem pengajian bercorak pondok ini banyak terdapat di utara Tanah Melayu seperti Kelantan, Terengganu, Kedah, Perlis dan Patani (Ismail Hamid, 1985). Dalam membincangkan tentang sejarah asal usul sistem pengajian pondok di alam Melayu, terdapat dua pendapat utama; pendapat yang mengatakan ianya diasaskan dan berasal dari Sumatera dan pendapat yang mengatakan ianya berasal dari Patani (Abdul Rashid Ahmad, 1966). Namun begitu, kebanyakan sarjana lebih bersetuju dengan pendapat yang mengaitkannya dengan daerah Patani. Hal ditonjolkan berasaskan kepada beberapa sebab utama (Haron Din dan Sobri Salomon, 1980);

- (i) Bahan rujukan, kitab dan kurikulum yang diterima pakai dalam sistem Pondok kebanyakannya berasal dari daerah Patani.
- (ii) Guru-guru pondok yang kedapatan di kebanyakan wilayah alam Melayu dikesan telah mendapat latihan dari sistem pondok di Patani.
- (iii) Kecenderungan dan amalan kebiasaan masyarakat Melayu yang menghantar anak-anak mereka ke Patani.

Kedatangan Islam ke Terengganu berkait rapat dengan aktiviti dakwah yang dilakukan oleh pedagang Asia Barat yang menjadikan daerah tersebut

sebagai tempat persinggahan antara India ke China. Di samping menjalankan perniagaan, mereka juga berdakwah kerana pada akhir abad ke 13 Masihi, Terengganu telah mempunyai sebuah kerajaan yang berpusat di Kuala Berang. Kenyataan itu diperkuatkan lagi dengan wujudnya hubungan perdagangan ketika itu antara Terengganu dengan negeri China dan dilihat sebagai ada perkaitan dalam membantu perkembangan Islam di Terengganu (Aminah binti Yakob, 2002). Adapun zaman perkembangan ilmu keislaman di Terengganu adalah selari berlaku dengan zaman berkembangannya ilmu pengetahuan di Aceh pada abad ke 17 iaitu pada zaman kegemilangan kerajaan negeri tersebut. Pada zaman tersebut, kemungkinan telah wujud tempat-tempat pengajian yang masyhur di Terengganu (Shafie Abu Bakar, 1976). Manakala kemasukan Islam dan perkembangan Islam di Besut berlaku melalui negeri Kelantan kerana ianya bersempadan dengan negeri tersebut yang telah pun menerima Islam selewat-lewatnya dalam abad ke 12 Masihi (Nik Mohamad Bin Nik Mohd Salleh, 1985).

Terdapat tokoh-tokoh ulama di Besut yang datang dari Patani. Kedatangan ulama ini didorong oleh beberapa tekanan yang telah dikenakan oleh pemerintah Siam terhadap ulama Islam. Pada abad ke 19, pengajian pondok berkembang pesat di sana. Oleh kerana adanya tekanan daripada pemerintah yang beragama Buddha, ramai di kalangan penduduknya yang beragama Islam meninggalkan tanah air mereka. Ada yang berpindah ke Tanah Melayu termasuklah golongan pembesar dan ulama (Mohd Yunus Haji Mohammad, 1974). Oleh kerana Besut merupakan antara daerah terdekat, keadaan ini telah membuka peluang kepada ulama itu meneruskan pengajaran Islam di Besut. Antara bukti bahawa pengajian Islam diusahakan oleh ulama dari Patani ialah rata-rata ulama dan guru-guru pondok yang muncul sama ada di Terengganu, Besut, Kelantan dan Kedah adalah menerima tradisi pendidikan awal dari Patani. Sebahagian besar bahan-bahan atau kitab-kitab yang digunakan dalam pengajian di pondok adalah dikarang oleh ulama Patani. Malah dari segi metodologi pengajarannya diasaskan mengikut pengajaran di Patani (Abdullah Zakaria Ghazali, 1984).

Kemunculan sistem pondok di daerah ini juga berkait rapat dengan kedatangan ulama-ulama dari Patani. Mereka berulang alik dari Patani ke Besut dan terdapat mereka yang terus menetap di daerah ini, serta ketiadaan ulama yang berkecukupan untuk mengajar dan membimbing masyarakat Islam di daerah ini telah memudahkan penyebaran dan perkembangan institusi pengajian pondok. Seorang ulama Patani yang telah berjaya memberi sumbangan kepada perkembangan pengajian agama di Besut ialah Tuan Guru Haji Hassan al-Patani. Beliau telah membuka dan memulakan pengajian pondok di daerah ini pada tahun 1905 (Jailami binti Muhammad, 1993).

Antara ulama-ulama yang terkenal di Besut ialah (Salleh Haji Mamat, 1989):

1. Tuan guru Haji Hussain bin Mohd Amin di Kampung Lampu.
Beliau dilahirkan di Tnat Dang, Yala, Patani. Berasal dari golongan berada dan mendapat pendidikan terawal di sana. Pada tahun 1888, beliau telah berpindah ke Besut bersama-sama keluarganya di atas nasihat gurunya Haji

Hassan. Beliau telah membina penempatan di sekitar Jerteh dan Kuala Besut. Dalam usia remaja beliau telah melanjutkan pelajaran ke Mekah. Beliau terkenal dalam bidang fiqh dan telah diberi peluang oleh Tengku Muda (Raja Kampung Lampu) untuk mengajar agama. Pada permulaannya, beliau mengadakan pengajarannya di surau Kampung Lampu. Apabila berlaku pertambahan bilangan pelajar, maka beliau telah membuka pondok. Beliau merupakan tokoh yang mempelopori pengajian pondok di Besut. Pada tahun 1917, terdapat kira-kira 30 buah pondok dan 70 orang pelajar. Tidak lama kemudian beliau telah berpindah ke Kuala Besut dan menyerahkan tanggungjawab pengajaran di Kampung Lampu kepada adiknya Haji Abdullah.

2. Tuan Guru Haji Muhammad bin Haji Hussain di Kuala Besut.
Beliau dilahirkan di Tnat Dang, Yala, Patani pada tahun 1880 dan mendapat pendidikan awal dari ayahnya. Kemudian beliau telah meneruskan pelajarannya ke Mekah. Semasa di sana beliau sempat bertemu dengan Tok Kenali. Pada tahun 1917, beliau telah berpindah ke Besut dan mengajar di surau Kuala Besut. Kemudian beliau telah membuka pondok dan menjadikan masjid Kuala Besut sebagai pusat pengajian pondok. Beliau juga terkenal dalam bidang fiqh. Beliau meninggal dunia pada tahun 1971. Antara murid-muridnya yang terkenal ialah Tuan Guru Haji Abbas bin Muhammad (pengasas pondok di Bukit Puteri), Tuan Guru Haji Wan Abdul Latif bin Abdul Kadir (pengasas pondok di Jerteh), Tuan Guru Haji Omar bin Ahmad (pengasas pondok di Kampung Raja/Palembang) dan Tuan Guru Haji Abdul Latif bin Awang (pengasas pondok di Alor Keladi).
3. Tuan Guru Haji Abbas bin Muhammad di Bukit Puteri.
Beliau dilahirkan pada tahun 1909 di Kampung Bukit Puteri. Mendapat pendidikan awal di pondok Tuan Guru Haji Muhammad bin Hussain di Kuala Besut. Seterusnya beliau melanjutkan pelajarannya ke Mekah. Kemudian beliau menyambung pelajarannya ke Gujerat, India. Sekembali ke tanah air, beliau telah membuka pondok di Bukit Puteri pada tahun 1936. Pelajar-pelajarnya datang dari serata negeri seperti Terengganu, Kelantan, Pahang, Melaka, Selangor, Singapura dan Indonesia.
4. Tuan Guru Haji Wan Abdul Latif bin Abdul Kadir di Jerteh.
Beliau dilahirkan pada tahun 1905 di Kampung Salim, Besut. Mendapat pendidikan awal di pondok Tuan Guru Haji Hussain di Kampung Lampu. Beliau pernah belajar dengan Tok Kenali sebelum menyambung pelajarannya ke Mekah. Sekembali ke tanah air, beliau telah mengajar di pondok Kuala Besut. Pada tahun 1937, beliau telah berpindah ke Jerteh dan membuka pondok di sana. Pada tahun 1938, terdapat kira-kira 100 orang pelajar. Perkembangannya semakin meluas apabila Tuan Guru Haji Abbas telah datang mengajar di pondok tersebut. Menjelang tahun 1940, bilangan pelajarnya mencapai 500 orang. Pada tahun 1942 pondok tersebut terpaksa ditutup kerana berlaku penjajahan Jepun ke atas Tanah Melayu.
5. Tuan Guru Haji Omar bin Ahmad di Palembang.

Dilahirkan pada tahun 1891 di Kampung Sungai, Kampung Raja. Mendapat pendidikan awal di pondok Kampung Lampu. Kemudian beliau melanjutkan pelajarannya ke Mekah. Sekembali ke tanah air, beliau memulakan pengajaran di masjid Kampung Lama, Palembang. Kemudian dibina pondok di sekitarnya. Pengajarannya meliputi pelbagai bidang termasuk tauhid, fiqh, tasawwuf, tafsir dan nahu. Beliau meninggal dunia pada tahun 1941.

6. Tuan Guru Haji Najmuddin bin Mohammad.

Beliau dilahirkan di Patani, Thailand pada tahun 1940. Mendapat pendidikan awal di pondok Yala, Patani. Kemudian beliau melanjutkan pelajarannya ke Mekah selama 30 tahun. Beliau mempelajari ilmu fiqh, tasawwuf, tafsir, hadis dan saraf. Beliau juga pernah mengajar di Masjidil Haram, Mekah. Sekembali dari Mekah pada tahun 1986, beliau telah membuka pusat pengajian pondok di Pengkalan Chepa, Kelantan selama 2 tahun. Kemudian beliau berpindah ke mukim Jabi dan mengasas pondok Falahiyyah di Kampung Kerandang. Selain mengajar di pondok tersebut, beliau juga mengadakan kuliah-kuliah pengajian agama di masjid dan surau. Antara kitab rujukan beliau ialah *Matla' al-Badrain*, *al-'I'anat*, *'Iqna'*, *Fiqh al-Islam*, *Mahalli*, *Fath al-Wahab*, *Siyar al-Salikin*, *Minhaj al-'Abidin* dan *Hikam*.

7. Tuan Guru Haji Mohammad bin Awang Teh.

Beliau dilahirkan pada 6 March 1950 di Kampung Tanah Merah, Besut, Terengganu. Mendapat pendidikan awal di Sekolah Kebangsaan Tanah Merah dari tahun 1957 sehingga 1961. Kemudian beliau menyambung pelajaran ke Pondok Pasir Tumbuh, Kelantan dari tahun 1969 sehingga 1974. Seterusnya beliau melanjutkan pelajarannya ke Mekah selama 15 tahun iaitu dari tahun 1974 sehingga 1989. Kecenderungan beliau ialah dalam bidang fiqh, tafsir dan hadis. Sekembali ke tanahair, beliau telah membuka pusat pengajian pondok *Matla' al-Badrain* di Kampung Jabi. Manakala kitab-kitab rujukan beliau ialah *Hidayah al-Sibyan*, *Matla' al-Badrain*, *Fath al-Qarib*, *Fath al-Mu'in*, *'Iqna'*, *Riyad al-Salihin*, *Bulugh al-Maram*, *Tafsir al-Jalalain* dan *Tafsir Ibnu Kathir*.

8. Ustaz Haji Daud bin Omar.

Beliau dilahirkan pada 29 Oktober 1959 di Kampung Pak Wong, Besut, Terengganu. Mendapat pendidikan awal di Sekolah Kebangsaan Tanah Merah dari tahun 1966 sehingga 1971 dan Sekolah Menengah Ugama Ittifakiah, Jerteh Terengganu pada tahun 1972. Kemudian beliau menyambung pelajarannya ke Pondok Pasir Tumbuh, Kelantan dari tahun 1972 hingga 1979. Seterusnya beliau melanjutkan pelajarannya ke Madrasah Darul Ulum, Nadwatul Ulama, India dari tahun 1980 hingga 1987. Pernah berkhidmat sebagai timbalan mudir di Markaz Tahfiz, Kubang Bujuk, Terengganu dari tahun 1987 hingga 1994 dan sebagai mudir di Madrasah Mazahir Ulum, Bukit Payung dari tahun 1996 hingga 2001. Selain bertugas sebagai tenaga pengajar di Pondok *Matla' al-Badrain*, beliau juga terlibat dalam kuliah-kuliah pengajian agama di masjid dan surau. Antara kitab-kitab rujukan yang digunakan ialah *Munyah al-Musalli*, *Faridah al-Fara'id*, *Kifayah al-Muhtadi*, *Matla' al-Badrain*, *Minhaj al-Talibin*, *Minhaj al-'Abidin* dan *Siyar al-Salikin*.

9. Ustaz Nik Qassim bin Nik Ismail.

Beliau dilahirkan pada tahun 1963 di Songkla, Hatyai, Thailand. Mendapat pendidikan awal di Pondok Haji Qadir, Sekam, Patani dan Pondok Chenok, Songkla. Kemudian beliau melanjutkan pelajaran ke Pondok Haji Salleh bin Musa, Sik, Kedah dan Pondok Falahiyyah Kerandang, Besut, Terengganu. Beliau merupakan salah seorang tenaga pengajar di Pondok Falahiyyah. Selain itu, beliau juga terlibat dengan kelas-kelas pengajian di masjid dan surau seperti di surau Pondok Paku dan masjid Kampung Kerandang. Antara kitab-kitab rujukan yang digunakan ialah *Fath al-Mu'in*, *al-'I'anat*, *Siraj al-Qawim*, *Mahalli*, *'Iqna'*, *Munyah al-Musalli* dan *Matla' al-Badrain*.

PENUTUP

Institusi pondok memberi kesan besar terhadap pendidikan di Tanah Melayu khususnya di daerah Besut. Kemunculannya telah mengubah budaya pemikiran dan kesedaran masyarakat terhadap kepentingan ilmu pengetahuan. Matlamat penubuhannya menghapuskan kejahilan dan melahirkan masyarakat yang berilmu dan mengamalkan nilai mulia serta meningkatkan rohani dan jasmani masyarakat Islam agar menjadi satu umat yang kukuh dan utuh di bawah kepatuhan kepada Allah s.w.t semata-mata. Penubuhan sistem pengajian pondok juga bertujuan untuk melahirkan individu-individu yang dapat mengamalkan cara hidup Islam sekurang-kurangnya diperingkat fardu ain. Budaya keilmuan yang diterapkan dalam institusi pondok juga telah melahirkan masyarakat yang prihatin dan bertoleransi kerana sistem pondok mengajar penuntutnya agar berdikari dan saling bantu membantu.

RUJUKAN

- Abdullah A.Qari Hj. Salleh (1968), *Pengajian Tinggi Islam*. Kota Bharu: Pustaka Aman Press, h. 343-345.
- Abdullah Zakaria Ghazali (1984), *Terengganu Dahulu dan Sekarang*. Kuala Lumpur: Persatuan Muzium Malaysia, h. 75.
- Abdul Rashid Ahmad (1966), "Kedudukan Pondok dalam masyarakat di Kelantan", Tesis B.A. untuk Universiti Malaya, h. 2-5.
- Aminah binti Yakob (2002), "Peranan Masjid Dalam Pendidikan Masyarakat Islam: Suatu Kajian di Daerah Besut, Trengganu" (Tesis BA untuk UM), h. 31.
- Dr. Ismail Hamid (1985), *Peradaban Melayu Dan Islam*. Petaling Jaya: Penerbit Fajar Bakti, h. 48.
- Haron Din (Dr) dan Sobri Salomon (Dr) (1980), *Masalah Pendidikan Islam di Malaysia*. Kajang: Sincere Press Sdn. Bhd, h 18 – 19.
- Hj. Abdullah Hj. Ishak, "Sekolah al-Quran Institusi Tradisional Melayu Yang Ulung", *al-Islam*, Nov, 1988, h. 37.
- Jailami binti Muhammad (1993), "Respon Masyarakat Terhadap Institusi Pengajian Pondok: Kajian Kes Terhadap Institusi Pengajian Pondok di Besut, Terengganu" (Latihan Ilmiah, Bangi: UKM), h. 20.

- Mohd Yunus Haji Mohammad (1974), "Sejarah Sepintas Lalu Masyarakat Melayu dan Siam di Besut". *Jurnal Sejarah*. Kuala Lumpur: UM, 1974/75/76, Vol. xiii, h. 43.
- Muhammad Uthman Muhammady, "Institusi Pondok: Benteng Yang Masih Kebal Mempertahankan Akidah Dan Sunnah", *Pengasuh*, April/ July, 1985, h. 21.
- Nik Abdul Aziz bin Nik Hassan (1982), "Pendekatan Pengajaran Islam di Negeri Kelantan di antara Tahun '1860-1940'" dalam *Malaysia dari segi sejarah*, Jurnal Persatuan Sejarah Malaysia, Bil. 11, h. 50.
- Nik Mohamad bin Nik Mohd Salleh (1985), "Perkembangan Pendidikan atau Pengajian Islam di Negeri Kelantan", Ismail Hussein *et al.* (ed), *Warisan Kelantan iv*, K.B: Perbadanan Muzium Negeri Kelantan, h. 96.
- Salleh Haji Mamat (1989), "Ulama-Ulama Di Besut Antara Tahun 1900-1940". (Tesis BA untuk UKM), h. 37.
- Shafie Abu Bakar, Institusi Syeikh Abdul Malik bin Abdullah (satu corak Pengajian Tradisi di Terengganu) dan kitab-kitab padanya, Tesis Sarjana di IBKKM, UKM, 1976/77, hal. 73-97.

2nd International Islamic
Heritage Conference 2017